

Uus teadusdoktor Siim Schneider

EESTI NOORTE ISHEEMILISE INSULDI PATSIENTIDE RISKITEGURID, ETIOLOOGIA JA HILISTULEMUSED

19. novembril 2021 kaitses Siim Schneider filosoofiadoktori väitekirja „Eesti noorte isheemilise insuldi patsientide riskitegurid, etioloogia ja hilistulemused“. (*Risk factors, etiology and long-term outcome in young ischemic stroke patients in Estonia*). Töö juhendajad olid kliinilise neuroloogia professor Janika Kõrv Tartu Ülikooli kliinilise meditsiini instituudist ja neuroloogiateadur Riina Vibo Tartu Ülikooli kliinilise meditsiini instituudist. Oponeeris professor Halvor Næss Bergeni Ülikooli kliinilise meditsiini osakonnast.

Noores eas on insuldil sageli laastav mõju, sest selles vanuses inimestel on tavaliselt perekondlike ja töökohustuste koorem kõige suurem. Viimase paarikümne aasta jooksul on oluliselt suurenenud insuldi haigestumus alla 55aastaste seas. See kasv on toimunud isheemilise insuldi ehk ajuinfarkti arvelt. Ajuinfarkti põhjuseks on aju verevarustuse häire arteri sulguse tõttu. Ajuinfarkti haigestumuse suurenemist on seletatud muu hulgas sellega, et riskitegurite – vähese liikumise, suitsetamise, ülekaalu,

kõrgenenud vererõhu jm – levimus on märgatavalt suurenenud.

2003.–2012. aastal Põhja-Eesti Regionaalhaiglas ja Tartu Ülikooli Kliinikumis ravil olnud 18–54aastaste ajuinfarktiga patsientide uuring kinnitas, et traditsioonilised insuldi riskitegurid olid noorte seas levinud. Ligikaudu pooltel esines kõrgvererõhktõbi või oli vere kolesteroolisisaldus suurenenud ning kolmandik suitsetas. Kõrge vererõhk, südame rütmihäired jt riskitegurid esinesid Eesti noortel patsientidel sagedamini kui teistes Euroopa riikides ja selle poolest sarnanesid Eesti patsiendid endast mitukümmend aastat vanemate insuldi haigestunutega.

Lisaks näitas uuring, et noorte patsientide seas, kellel tekkis vahetult pärast insuldi kopsupõletik või mõni muu infektsioon, oli 5 aasta suremus suurem, kui neil, kellel infektsioone ei olnud. Miks see nii oli, pole täpselt teada. Põhjused võivad peituda pikemas haiglaravis ja taastusravi hilisemas alguses või infektsiooni põhjustatud põletiku-reaktsioonis, mis pärsib aju võimet taastuda.

Keskmiselt viis aastat pärast insuldi oli noorte insuldipatsientide hinnang oma elukvaliteedile mitthaigestunutega võrreldes oluliselt halvem. Uuringust selgus, et halvaks hindasid oma elukvaliteeti need, kellel esinesid muu hulgas depressiooni tunnused või võimetus töötada täiskoormusega. Üllatuslikult oli aga neil patsientidel, kes olid suhteliselt hästi taastunud, oma hinnang elukvaliteedile tervetest inimestest isegi parem. Arvatavasti on see seotud üldise tänu-tundega, mis on tekkinud vaatamata võimalikele haiguse jääknähtudele.